

Zápis ze 48. zasedání Výboru

48. jednání ČNV ONK proběhlo 17. října 2024 v budově České geologické služby v Praze na Klárově a volně navázalo na témata z posledního jednání na Geologickém ústavu AV ČR. Tématu sesuvů se v širším měřítku věnovali zástupci České geologické služby: **Kryštof Verner** (ČGS, PřFUK) v přednášce *Projekty české rozvojové spolupráce v Etiopii na poli vzdělávání a geovědního mapování*, v angličtině **Leta Megerssa** (ČGS) - *Geological risks assessment in tectonically active Main Ethiopian Rift System a jejich kolega Jan Valenta (PřFUK, USMH AVČR) - *Monitoring seismické aktivity v oblasti jižní Etiopie*.*

Česká geologická služba (dále ČGS) sbírá, vytváří, uchovává a poskytuje nestranné expertní geologické informace pro státní správu, soukromý sektor a veřejnost. Je státní příspěvkovou organizací, resortním výzkumným ústavem Ministerstva životního prostředí a je pověřena výkonem státní geologické služby na území ČR. Je jedinou institucí, jejímž posláním je soustavný výzkum geologické stavby v rozsahu celého území ČR. ČGS je tradičním realizátorem rozvojové pomoci třetím zemím v prioritní ose České republiky. V minulosti byly úspěšně řešeny projekty v zemích latinské Ameriky, Zambii, Burkině Faso, Mongolsku a Etiopii. Přednášející m.j. představili plány krajinného a územního rozvoje, jejichž součástí je vymezení rizikových oblastí z pohledu náhlých zemních propadů, sesuvů a destruktivní eroze půdy na příkladech zahraniční rozvojové spolupráce. Za zpracovanou geologickou mapu Etiopie získala ČGS zvláštní ocenění - **první cenu v soutěži „Mapa roku 2022“ České kartografické společnosti** v kategorii *Atlasy, soubory a edice map*. Oceněn byl soubor map „Geology, Soil Environment and Hydrogeology of the Sidama Region, Ethiopia“, který vznikl jako výsledek čtyřleté spolupráce českého a etiopského týmu v rámci rozvojového projektu financovaného Českou rozvojovou agenturou. Kromě toho tento projekt získal také **čestné uznání** odborné poroty na konferenci **Esri v San Diegu** a booklet s mapami byl označen jako „Mapa roku“ i v širším kontextu odborných ocenění.

Česká geologická služba je aktuálně řešitelem tří projektů zahraniční rozvojové spolupráce v Etiopii. Hlavní náplní řešených projektů je základní i aplikovaný výzkum, a to v širší škále geologických oborů s důrazem na pedagogickou činnost a zvyšování odborných kapacit. V návaznosti na tvorbu regionálních a národních map jsou v úzké spolupráci s úřady místní samosprávy zpracovávány plány krajinného a územního rozvoje, jejichž součástí je vymezení rizikových oblastí z pohledu náhlých zemních propadů, sesuvů a destruktivní eroze půdy. Tyto výstupy umožní šetrné hospodaření a ochranu života místních obyvatel stejně jako životně nezbytných přírodních zdrojů, jako je půda a voda.

POVODNĚ V ZÁŘÍ 2024 v ČR

Martin Pecha, z oddělení povrchových vod a hydroprognózy Českého hydrometeorologického ústavu (a současný tajemník ČNV ONK) popsal pokrok dosažený za poslední rok při předvídání přívalových povodní (tzv. **index přívalových povodní ČHMÚ**) a informoval o proběhlých povodních v ČR (**viz příloha č. 1**). Zaměřil se na meteorologické příčiny povodní, předpovědi a výstrahy těsně před povodňovou událostí, a pak také na samotný průběh povodní. Díky včasným informacím ČHMÚ se při povodních v září 2024 podařilo zachytit a významně zpomalit povodňovou vlnu na velké části území. Svou roli sehrálo i předcházející suché počasí, malé nasycení půdy pomohlo nástup povodně zpomalit.

Přesto velikost povodně vyčerpala schopnost povodí zadržet vodu, nestačila plošná protipovodňová opatření ani přirozená kapacita koryt. **Osvědčilo se včasné varování, aktivní role povodňových orgánů i lepší komunikace s veřejností. Naopak je potřeba posílit energetickou soběstačnost obcí, záložní komunikační systémy a individuální připravenost obyvatel na krizové situace.**

POVODŇOVÁ ZPRÁVA (zařazeno do zápisu ex post, po schválení zprávy Vládou ČR):

https://mmr.gov.cz/getmedia/bc4cac69-7f09-4ecd-a4ba-62e9cd89ba6c/mzp_Vyhodnoceni_povodne_v_zari_2024_zaverecna_zprava.pdf.aspx?ext=.pdf

V neposlední řadě byli účastníci seznámeni se přehledem legislativních změn a aktualit z oblasti bezpečnosti a krizového řízení v ČR za r. 2024 v podání **Jana Soviše** (viz **Příloha č. 2**).

V samotném závěru jednání vystoupil (on-line) prof. Pavel Danihelka (Ostravská univerzita) a informoval účastníky jednání o probíhajícím projektu Localience, viz **příloha č. 3**.

PROGRAM:

1. Ing. Karel Vančura, Ph.D.: **Informace z činnosti ČNV ONK od posledního zasedání**
2. Doc. RNDr. Kryštof Verner, Ph.D. (PřF UK, ČGS): **Představení ČGS a
Projekty české rozvojové spolupráce v Etiopii na poli vzdělávání a geovědního mapování**
MSc. Leta Megerssa (ČGS) - **Geological risks assessment in tectonically active Main Ethiopian Rift System**
Mgr. Jan Valenta, Ph.D. (PřFUK, USMH AVČR) - **Monitoring seismické aktivity v oblasti jižní Etiopie**
3. Mgr. Martin Pecha, ČHMÚ: **Povodně v září 2024 v ČR (předpovědi, výstrahy, hydrologická odezva)**
4. JUDr. Jan Soviš, Ministerstvo zahraničních věcí ČR: **Aktuality v oblasti zajišťování bezpečnosti.**
5. *Různé, náměty k další činnosti ČNV ONK (prof. Pavel Danihelka, představení projektu Localience), jak dále naložit s čerstvými poznatky posledních povodní?*

Předseda jednání ukončil v 16h s tím, že příští setkání se uskuteční pravděpodobně až v r. 2025.

Přílohy zápisu (najdete na webu ČNV) <https://www.katastrofy1.cz/zapisy/>

Příl_1_CNV48_Pecha

Příl_2_CNV48_Sovis

Příl_3_CNV48_Danihelka

Prezentace od kolegů z ČGS se nepodařilo získat z důvodu časové tísně před odjezdem na další expedici, nicméně lze je dohledat na oficiálním webu České geologické služby: <https://cgs.gov.cz/>

Zapsal K. Vančura, předseda Výboru